

ЧАЕС — спеціалізоване державне підприємство

1. 2. 3 енергоблоків

ЧАЕС та деяких інших енергоблоків атомних станцій країни, перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему, поводження з відпрацьованим ядерним паливом ЧАЕС, будівництво і експлуатація об'єктів інфраструктури,

необхідних для зняття станції з експлуатації та інші.

Цю всю роботу, розраховану на багато років, у новоутвореному підприємстві в основному виконуватимуть професіонали-атомники, колишні провідні спеціалісти Чорнобильської АЕС. Очолив колектив останній генеральний директор ЧАЕС Віталій Толстоногов. А всю «чорнову» роботу по зняттю

всесвітньовідомої атомної станції з експлуатації корегує відділ, яким керує Андрій ШАЦМАН. Кореспондент «Вісника Чорнобиля» попросив заступника головного інженера підприємства детальніше розповісти про роботи, які проводяться зараз на проммайданчику станції.

СТАН ЕНЕРГОБЛОКІВ НЕ ВИКЛИКАЄ НЕБЕЗПЕКИ

— У назві новоствореного підприємства ми свідомо зберегли аббревіатуру «ЧАЕС», тому що існує досить велика нормативно-правова база, пов'язана з чорнобильськими проблемами і роботою атомної, де чітко посилаються саме на цю назву. — розпочав розмову Андрій Владиславович. — Думаю, завдяки цьому ми уникнемо юридичних та міжнародних казусів у майбутньому.

Сьогодні майданчик Чорнобильської АЕС є єдиним місцем в Україні, де проводяться практичні роботи по зняттю з експлуатації ядерних установок. У світі подібні роботи розпочалися ще на початку 80-х років. Тож у багатьох країнах, які володіють ядєрними технологіями, накопичений значний досвід проведення робіт по зняттю з експлуатації. Ми ж тільки починаємо... — Андріє Владислаовичу, безумовно, найважча робота, яка чекає на персонал підприємства, це вилючення відпрацьованого та високоіонізуючого ядерного палива з енергоблоків. Які заходи проводяться працівниками спеціалізованої організації у даний час?

— Тривалість стану призначення експлуатації для енергоблоків ЧАЕС визначається терміном повного звинищення їх від ядерного палива. Але, в свою

тупово, у рамках можливостей, звільняють енергоблоки від ядерного палива, розробляють програми і зупиняють роботу окремих систем та механізмів, проводять технічне обслуговування та ремонт працюючого обладнання, звільняють енергоблоки від накопичених за час їх роботи рідких та твердих радіоактивних відходів.

Стан усіх енергоблоків не викликає якоїсь небезпеки. Як ви знаєте, блок № 1 був зупинений 30 листопада 1996 року і на-

Заступник головного інженера спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС» Андрій ШАЦМАН.

ше підприємство має дозвіл Державного комітету з ядерного регулювання на початок робіт по припиненню його експлуатації. Було проведено комплексне інженерне та радіаційне обстеження (КІРО). Передбачається, що в подальшому результати КІРО використовуватимуться в якості висхідної інформації при розробці як концептуальних документів, так і проєктів виконання окремих робіт. Під час проведення КІРО був зібраний великий обсяг інформації про матеріали, які входять до складу обладнання енергоблока, вага-габаритні характеристики устаткування, а також про величину питомих та сумарної радіоактивності окремих елементів енергоблока і нуклідний склад радіоактивного забруднення.

Проводяться роботи по остаточній зупинці окремих систем та обладнання. Уже воші завершеної на 17 системах, у даний час ведуться на 6. Проведена реконструкція системи вентиляції боксів головного циркуляційного насосу, розробляються технічні завдання на реконструкцію систем надійного живлення і технічного водопостачання.

Блок № 2, на жаль, був зупинений найпершим — 11 жовтня 1991 року, після пожежі в машинному залі. Довгий час він знаходився у режимі консервації. І тільки в грудні 2000 року вийшла постанова Кабінету Міністрів України про дострокову зупинку його експлуатації. У даний час закінчили роботи по «сухий» консервації контура багаторазової примусової циркуляції, працюємо над зупинкою інших систем та обладнання, завершуємо проведення комплексного інженерного та радіаційного обстеження в місцях розміщення обладнання, ведеться підготовка звітної документації за результатами КІРО.

Останній працюючий енергоблок № 3 був зупинений 15 грудня 2000 року і з того часу ми з розряду генеруючих атомних електростанцій перейшли в розряд енергоспоживачів. Протягом цього періоду проводиться поточна експлуатація, технічне обслуговування і ремонт обладнання на блоці.

родним консорціумом, який очолює французька компанія FRAMATOM, за рахунок коштів Європейської комісії країн співдружності. Термін введення в експлуатацію — 3-й квартал 2003 року. Комплекс дозволить протягом ста років безпечно зберігати все відпрацьоване ядерне паливо, яке знаходиться на майданчику ЧАЕС.

Другий об'єкт, який споруджується, — це завод по переробці рідких радіоактивних відходів в рамках охоронного периметру ЧАЕС. Підприємство також будуватиметься за коштів Комісії країн Європейської співдружності. Його споруджує консорціум на чолі з фірмою «Белгатон» і об'єкт буде здано в експлуатацію у другій половині 2002 року (за планом 2-й квартал 2003 року).

Наступна споруда, яка будуватиметься, — промисловий комплекс по поводженню з твердими радіоактивними відходами. Передбачається, що він дозволить переробити всі тверді відходи, які накопичилися внаслідок експлуатації, і ті відходи, які зараз зберігаються в наших сховищах після аварії 1986-го року. Тендер на будівництво комплексу виграла відома німецька фірма «NUKEM», а фінансуватиме його Єврокомісія в рамках програми TACIS.

І, нарешті, з радістю можемо констатувати, що вже завершили будівництво промислово-опалювальної котельні. У ці дні на об'єкті проводять пусконаладжувальні роботи. Ця новобудова забезпечить як теплом, так і технологічними парами всі об'єкти інфраструктури ЧАЕС на стадії припинення і зняття з експлуатації енергоблоків. Котельню будували наші майстри — генеральне підприємство ВАТ «ЮТЕЛ», а фінансували Міністерства Енергетики України та США.

ГРОШІ ВИДІЛИЛИ, АЛЕ...

— До речі, фінансування в останні роки було головною проблемою не лише ЧАЕС, а й всього народногосподарського комплексу країни. Чи поліпшилася справа на даний час?

— Нам достатньо виділили коштів для зняття станції з експлуатації і забезпечення персоналу атомної на поточний рік. А от на утримання працівників об'єкту «Укриття» — зовсім мало, як і в минулі роки. Але ж тоді станція працювала і ми цей «мінус» могли перекрити. А зараз всі на дотації. На наше новоств-

Останній з діючих енергоблоків ЧАЕС зупинено

ілками влади, щоб «захистити» ці цифри. Але ще більше нас хвилює соціальний захист працівників, особливо тих, які у нас працювали...

СКОРОТИЛИ БЕЗ ВТРАТИ РОБОЧИХ МІСЦЬ

— Читали, що після закриття ЧАЕС, скорочення «зачешило» майже кожного другого працівника станції. Погодьтеся, для людей, які одержували понад тисячу гривень, утримували сім'ю, оскільки в Славутичі теж проблеми з працевлаштуванням, безробіття стало справжньою трагедією.

— Згоден, але ми дещо передбачили в цьому плані і нам уряд та інші структури пішли назустріч. Влітку станція передала владі міста Славутича об'єкти житлово-комунального господарства, соціальної культури та відділ робочого постачання. Це дало можливість скоротити чисельність працюючих на станції без втрати робочих місць. При цьому ЧАЕС передала у власність місту енергетиків основних фондів на півмільярда гривень.

Наступна робота була проведена по соціальному захисту працівників станції безпосередньо на атомній. Треба було зберегти робочі місця, які ми мали на працюючих блоках. На ЧАЕС одним з найчисленніших був персонал ремонтників і це, звичайно, виправдано під час експлуатації станції. Нам вдалося отримати рішення Національної компанії «Енергоатом» на створення на базі ремонтного підрозділу ЧАЕС самостійного підприємства «Атомремонтсервіс». Організація входить до складу НАЕК і соціальний захист працівників уже залежить від компанії та в них самих. А вже підприємство за своїм статутом, по суті, комерційне. Наші ремонтники працюватимуть не лише на ЧАЕС, а й забезпечуватимуть технічне обслуговування інших атомних електростанцій країни.

Адміністрація спеціалізованого підприємства «Чорнобильська АЕС» намагається дбати також про соціальний захист людей, які вивільняються. До речі нам досить допоміг спеціально прийнятий Верховною Радою Закон, у якому передбачені пенсійні пільги працівникам станції після закриття ЧАЕС. Бажаючих, на диво, вийти не пенсію при цих умовах, чимало.

До речі, сьогодні у нас працює 5393 особи. У розроблений програми профільним інститутом, який займається розрахунками чисельності, доведена нам цифра 3800 осіб. Сподіваюся, що безболісно на неї вийдемо. Але в цьому плані ми не повинні спочивати на лаврах. Адже, якщо працівника станції у соціальному плані ще можна захистити, то інших жителів Славутича, у тому числі престарілих, дітей, — ні. Тут вже треба, щоб спрацювали урядові програми.

— Наприкінці нашої короткої розмови хотілося б, Андріє Владислаовичу, почути про найближчі плани працівників підприємства по зняттю ЧАЕС з експлуатації.

— У першу чергу треба провести ряд реконструктивних робіт, щоб поліпшити рівень безпеки на зупинених енергоблоках і зменшити експлуатаційні витрати. Якщо конкретно, то

чергу, залежить від введення в експлуатацію сховища відходів ядерного палива, яке зараз інтенсивно будується. Лише коли воно готове буде прийняти відходи, ми, не виконуючи подвійну роботу, займемося у повному обсязі похованням ядерних залишків. Зараз наші спеціалісти скурпульозно вивчають становище та наявність відпрацьованих тепловиділяючих складань (ВТВС). На сьогодні на трьох енергоблоках знаходиться 5681 ВТВС. Якщо цікаво, можу розшифрувати: у блоці № 1 — 2107 ВТВС (812 — в реакторі, 1295 — в басейні витримки касет (БВК); блоці № 2 — 1057 ВТВС в БВК; блоці № 3 — 2517 ВТВС (1566 — в реакторі, 951 — в БВК). Тож в даний момент наші фахівці пос-

КОТЕЛЬНЯ ВИРОСЛА ПОБЛИЗУ ЧАЕС

— Крім внутрішніх робіт, на трьох блоках атомної бачимо, що навколо станції кипить робота, неначе у вулику. Мабуть, проводиться спорудження потрібних об'єктів на проммайданчику станції?

— Безперечно. Адже без них ЧАЕС не можна вивести з експлуатації. У даний час проводиться будівництво чотирьох нових об'єктів інфраструктури, які дозволять нам це зробити. Перший і найважливіший об'єкт — сховище відходів ядерного палива. Він будується міжна-

ворене спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС» необхідні кошти надходять з Державного бюджету України. Станом на 1 жовтня поточного року фінансування здійснюється у відповідності з встановленим лімітом коштів — 165 831,6 грн. Енергоринок також повністю погасив заборгованість перед ЧАЕС за раніше відпущену електроенергію, що склало 200 100 грн. Зарплата персоналу станції виплачується вчасно.

Заздалегідь розроблено і направлено на розгляд до уряду і Верховної Ради план робіт і необхідні фінансові витрати на 2002 рік. Ці кошти повинні бути передбачені в бюджеті. Загальна сума їх складає 707 864 грн. Зараз працюємо зі всіма

провести реконструкції системи живлення, технічного та пожежного водопостачання, машинного залу та вентиляції, радіаційного контролю, лінії високоактивних довговимірів, камери для агрохімічної дезактивації і ванн для дезактивації, великогабаритного обладнання... Крім того, ми плануємо наступного року закінчити розробку ряду документів, які нам дозволять отримати ліцензію на вихід на наступний етап робіт — зняття з експлуатації ЧАЕС. Ми передбачаємо, що нинішній етап — «Припинення експлуатації ЧАЕС», — закінчиться у 2007 році. Тож, як бачите, роботи на колишній Чорнобильській атомній — вистачає.

Микола ОГОРОДНИК.